

กสม. ๒

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบที่ ๑๙/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิของผู้ต้องขังอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร กรณีร้องเรียนว่า
เรือนจำกลางบางขวางออกข้อบังคับกำหนดให้ผู้ต้องขังติดต่อบุคคลภายนอกได้เฉพาะ
ผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเท่านั้น

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ผู้ร้องร้องเรียนทางไปรษณีย์ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ผ่านเรือนจำกลางบางขวาง ตามหนังสือที่ ยธ ๐๗๕๐.๖/๓๕๓๗ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖ ว่า ผู้ร้องเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาด ศาลพิพากษา ลงโทษประหารชีวิต ปัจจุบันถูกควบคุมตัวอยู่แดน ๒ เรือนจำกลางบางขวาง เมื่อปี ๒๕๖๔ ผู้ถูกร้อง ออกข้อบังคับให้ผู้ต้องขังติดต่อบุคคลภายนอกได้เฉพาะผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเท่านั้น ทำให้ผู้ร้อง ไม่สามารถติดต่อบุคคลอื่นได้ เนื่องจากบิดาและมารดาของผู้ร้องเสียชีวิตแล้ว จึงขอให้ตรวจสอบเกี่ยวกับ สิทธิของผู้ต้องขังที่พึงได้รับตามที่กฎหมายบัญญัติ

๑.๒ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องมีประเด็น เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้ต้องขัง จึงมีมติให้รับไว้ตรวจสอบตามคำร้องที่ ๙๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบ การละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

/๒.๑ รายการ...

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือของผู้ร้อง ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ผ่านเรือนจำกลางบางขวาง ตามหนังสือ ที่ ยธ ๐๗๕๐.๖/๓๕๓๗ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๖

๒.๑.๒ บันทึกการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ เรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ พร้อมเอกสารที่ได้จากการลงพื้นที่ ประกอบด้วย

๑) สำเนาบันทึกข้อความฝ่ายควบคุมกลาง ส่วนควบคุมผู้ต้องขัง เรือนจำกลางบางขวาง ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๒) สำเนาข้อบังคับเรือนจำกลางบางขวาง ว่าด้วยการตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสตุนภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่น และการสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม หรือทางใด ๆ ซึ่งมีถึงหรือจากผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง พ.ศ. ๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๓) บันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖

๒.๑.๓ บันทึกการให้ถ้อยคำทางโทรศัพท์ของเจ้าหน้าที่เรือนจำความมั่นคงสูงสุด ๕ แห่ง ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๗

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

ปรากฏตามความเป็นมาในข้อ ๑.๑ และเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ ผู้ร้องให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ สรุปว่า

๑) เมื่อปี ๒๕๖๔ ผู้ร้องป่วยด้วยโรคเส้นเลือดในสมองตีบทำให้ร่างกายซีกซ้ายเคลื่อนไหวไม่ได้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๖ แพทย์โรงพยาบาลพระนั่งเกล้าตรวจร่างกายผู้ร้องและแจ้งว่า ผู้ร้องมีภาวะกล้ามเนื้ออ่อนแรง เป็นโรคไต ขาดสารอาหาร และอาจมีเส้นเลือดในสมองตีบเพิ่มเติมเนื่องจากไขมันอุดตัน แพทย์สั่งให้งดอาหารเผ็ดและมัน ผู้ร้องเห็นว่า อาหารที่ผู้ถูกร้องจัดให้ ไม่เหมาะสมกับเงื่อนไขด้านสุขภาพของผู้ร้องและมีราคาแพง จึงต้องการติดต่อบุคคลภายนอกที่เคยรู้จัก เพื่อขอความช่วยเหลือด้านการเงินสำหรับซื้ออาหารเอง ทั้งนี้ เงินที่ผู้ร้องใช้จ่ายในปัจจุบันส่วนหนึ่งมาจากเพื่อนผู้ต้องขังแบ่งให้ใช้ และเบี้ยยังชีพคนพิการเดือนละ ๘๐๐ บาท

๒) ผู้ถูกร้องออกข้อบังคับเรือนจำกลางบางขวางฉบับลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ห้ามบุคคลที่ไม่ใช่ญาติซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเข้าเยี่ยมผู้ต้องขัง และไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังส่งจดหมายติดต่อบุคคลภายนอก ทั้งที่เมื่อปี ๒๕๔๘ ในช่วงที่ผู้ร้องถูกจำคุกที่เรือนจำกลางบางขวางและเรือนจำกลางคลองเปรม บุตรชายของผู้ร้องเคยเข้าเยี่ยมผู้ร้องได้ และในช่วงที่

/ผู้ร้องถูก...

ผู้ร้องถูกคุมขังที่เรือนจำกลางคลองไผ่ จังหวัดนครราชสีมา ผู้ร้องยังสามารถติดต่อกับลูกพี่ลูกน้อง ผู้อุปการะ หรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเงินกับผู้ร้องได้เช่นกัน

๓) เมื่อผู้ร้องถูกย้ายมาที่เรือนจำกลางบางขวาง ได้ยื่นรายชื่อบุคคล ที่ให้ติดต่อกับผู้ร้องได้ ประกอบด้วย ภรรยา ลูกพี่ลูกน้อง อดีตภรรยา และบุตรชาย ๒ คน แต่ผู้ถูกร้อง ส่งรายชื่อกลับมา เนื่องจากผู้ร้องไม่มีหลักฐานยืนยันความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับบุตรชายทั้งสอง และไม่มีหลักฐานรับรองความสัมพันธ์กับภรรยา ซึ่งต้องใช้เอกสารรับรองจากกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ทำให้ผู้ร้องไม่มีช่องทางติดต่อกับบุคคลตามรายชื่อดังกล่าว

๔) ผู้ร้องต้องการติดต่อมารดาของเพื่อนคนหนึ่งที่ถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำกลางคลองไผ่ จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากเพื่อนเคยส่งจดหมายแจ้งผู้ร้องว่า มารดาของเพื่อนจะส่งเงิน ให้ผู้ร้องได้ แต่ผู้ร้องไม่สามารถส่งจดหมายติดต่อได้ เพราะไม่ใช่ญาติที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด นอกจากนี้ ผู้ร้องยังต้องการติดต่อกับลูกพี่ลูกน้อง ซึ่งผู้ร้องเคยส่งจดหมายไปหาในช่วงที่เพิ่งย้ายมาที่เรือนจำกลางบางขวาง แต่จนถึงขณะนี้ยังไม่ได้รับจดหมายตอบกลับ ผู้ร้องไม่ทราบว่าจดหมายดังกล่าวไปถึงผู้รับหรือไม่

การที่ผู้ถูกร้องให้เหตุผลว่า การออกข้อบังคับเป็นการป้องกันผู้ต้องขัง ส่งข้อความที่อาจผิดกฎหมายไปยังบุคคลภายนอกนั้น ผู้ร้องเห็นว่า หากข้อความของผู้ต้องขังเป็นการกระทำ เช่นว่านั้น ผู้ถูกร้องย่อมสามารถตรวจสอบได้ ประกอบกับเรือนจำอื่น ๆ อนุญาตให้ผู้ต้องขังติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ การกระทำของผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ [REDACTED] นักทัศนวิทยาชำนาญการ และ [REDACTED] เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน เรือนจำกลางบางขวาง ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ เรือนจำกลางบางขวาง พร้อมแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปว่า

๑) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ส่วนควบคุมตัวผู้ต้องขัง ฝ่ายควบคุมกลาง มีบันทึกข้อความถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง ขออนุญาตข้อบังคับว่าด้วยการตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสตุภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่น และการสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม หรือโดยทางใด ๆ ซึ่งมีถึงหรือจากผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง พ.ศ. ๒๕๖๖ เนื่องจากข้อบังคับเมื่อปี ๒๕๖๔ ฉบับเดิม ประกาศใช้มาระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการควบคุมผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ (Standard Operating Procedures for Custodial Measures) ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๔

/และมาตรา ๖๐...

และมาตรา ๖๐^๑ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสตุนภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่น และการสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม หรือทางใด ๆ ซึ่งมีถึงหรือจากผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๑ ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการเยี่ยม การติดต่อของบุคคลภายนอกกับผู้ต้องขัง และการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการทำงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๖๑ และมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการควบคุมผู้ต้องขัง กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒) เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางบางขวาง ลงนามเห็นชอบข้อบังคับดังกล่าว โดยระบุเหตุผลว่า เนื่องจากผู้ต้องขังยังพยายามใช้เรือนจำเป็นที่สื่อสารผ่านทางจดหมายให้บุคคลภายนอกกระทำความผิดกฎหมาย เช่น เขียนข้อความใส่รหัสประมวลลับปกปิดวิธีดำเนินการไม่ให้เข้าใจความหมายที่แท้จริงเพื่อติดต่อซื้อขายยาเสพติด หรือติดต่อเกี่ยวกับการปรึกษาช่วยเหลือทางคดีแก่บุคคลภายนอกหรือผู้ต้องขังอื่นที่ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ กระบสิทธิของบุคคลอื่น หรือกระทำความผิดที่มีโทษทางอาญา ดังนั้น เพื่อเป็นการรักษาความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ จึงจำเป็นต้องตราข้อบังคับนี้

ข้อ ๕ - ๗ ของข้อบังคับข้างต้น กำหนดให้ผู้ต้องขังแจ้งชื่อญาติที่จะติดต่อทางจดหมายไว้ล่วงหน้าไม่เกิน ๑๐ ราย ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์เป็นบิดา มารดา บุตร พี่ น้อง ปู่ ย่า

/ตา ยาย ลุง...

^๑ มาตรา ๒๙ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้เจ้าพนักงานเรือนจำมีอำนาจตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสตุนภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่น หรือสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคมหรือโดยทางใด ๆ ซึ่งมีถึงหรือจากผู้ต้องขัง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์

ความสงบเรียบร้อยตามวรรคหนึ่งให้หมายความเฉพาะการป้องกันเหตุร้าย และรักษาความสงบ เรียบร้อยของเรือนจำ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับบรรดาคำร้องทุกข์ หรือเรื่องราวใด ๆ ที่ได้ยื่นตามมาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ และเอกสารโต้ตอบระหว่างผู้ต้องขังกับทนายความของผู้นั้น

มาตรา ๓๔ เพื่อให้การบริหารงานเรือนจำและสถานที่คุมขังตามมาตรา ๓๓ ทุกแห่ง เป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน ให้อธิบดีวางระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานในเรือนจำ และสถานที่คุมขัง การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำและเจ้าหน้าที่ การแก้ไข บำบัด พื้นฟู และพัฒนา พฤตินิสัยผู้ต้องขัง การปฏิบัติตัวของผู้ต้องขังแต่ละประเภท และการอื่นอันจำเป็นตามที่กำหนด ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๖๐ ผู้ต้องขังพึงได้รับการอนุญาตให้ติดต่อกับบุคคลภายนอกตามระเบียบกรมราชทัณฑ์

บุคคลภายนอกซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเรือนจำเพื่อกิจธุระ เยี่ยมผู้ต้องขังหรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ที่ประกาศไว้โดยเปิดเผย

ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา และหลานของผู้ต้องขังเท่านั้น และอนุญาตให้รวมถึงญาติฝั่งภรรยาด้วย กรณีพี่น้องต้องเป็นพี่น้องร่วมบิดาและมารดาเดียวกัน หรือร่วมบิดา หรือร่วมมารดาเดียวกันเท่านั้น โดยให้ผู้ต้องขังนำเอกสารที่แสดงถึงความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านส่งให้เรือนจำเพื่อจัดทำข้อมูล อีกทั้งกำหนดความถี่ในการส่งจดหมายออกนอกเรือนจำได้ตามลำดับขั้นของผู้ต้องขังด้วย เช่น ผู้ต้องขังชั้นเยี่ยมและนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยงานเจ้าพนักงานเรือนจำสามารถส่งจดหมายถึงญาติได้ไม่จำกัดฉบับ ผู้ต้องขังชั้นดีมากส่งได้ ๒ ฉบับต่อ ๑ สัปดาห์ และผู้ต้องขังชั้นต้องปรับปรุงมาก ส่งได้ ๑ ฉบับ ต่อ ๔ สัปดาห์ เป็นต้น แต่หากมีเหตุจำเป็นฉุกเฉิน ให้ผู้ต้องขังเขียนคำร้องเสนอผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณาอนุญาตเฉพาะกรณี

๓) ในอดีตเรือนจำเคยพบปัญหาจากการอนุญาตให้ผู้ต้องขังติดต่อบุคคลภายนอกโดยไม่จำกัด เช่น การติดต่อให้ผู้มีอิทธิพลไปยุ่งเกี่ยวกับคดี การส่งจดหมายข่มขู่ หรือการส่งจดหมายถึงเพื่อนบ้านข้างนอกให้เป็นธุระติดต่อญาติเพื่อให้ฝากเงินให้ผู้ต้องขังใช้จ่ายในเรือนจำ โดยที่บุคคลดังกล่าวไม่ประสงค์รับการติดต่อหรือเป็นธุระให้ และแม้เรือนจำสามารถคัดกรองจดหมายของผู้ต้องขังได้ระดับหนึ่ง แต่ไม่สามารถคาดการณ์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้ทั้งหมด

๔) ข้อบังคับที่ให้ผู้ต้องขังแจ้งรายชื่อบุคคลที่ขออนุญาตติดต่อสื่อสาร แบ่งเป็น ๒ กรณี คือ รายชื่อของบุคคลเข้าเยี่ยม และรายชื่อของบุคคลที่จะส่งจดหมายติดต่อกัน ซึ่งผู้ต้องขังอาจกำหนดรายชื่อของบุคคลทั้ง ๒ กลุ่ม เหมือนหรือแตกต่างกันได้ แต่ต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลดังกล่าวเพื่อยืนยันความสัมพันธ์ สำหรับกรณีบุคคลที่ผู้ต้องขังจะติดต่อสื่อสารทางจดหมาย เรือนจำจะส่งรายชื่อไปยังฝ่ายสวัสดิการของเรือนจำเพื่อตรวจสอบที่อยู่และช่องทางติดต่อของบุคคลปลายทาง เพื่อยืนยันว่าบุคคลดังกล่าวยินยอมให้ผู้ต้องขังติดต่อไปหรือไม่ และเพื่อตรวจสอบว่าบุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเครือข่ายยาเสพติดหรือไม่ จากนั้นเรือนจำจึงจะอนุมัติรายชื่อให้เป็นบุคคลที่ผู้ต้องขังติดต่อสื่อสารทางจดหมายได้

๕) กรณีการอนุญาตบุคคลเข้าเยี่ยม เรือนจำจะตรวจสอบเอกสารที่บุคคลดังกล่าวใช้ในการขอเข้าเยี่ยม และอนุญาตเป็นรายกรณี หากบุคคลที่เข้าเยี่ยมเป็นบุคคลเดียวกับที่ผู้ต้องขังยื่นขออนุญาตให้เป็นผู้ที่จะสื่อสารทางจดหมายด้วย เรือนจำจะบันทึกลงในระบบของเรือนจำว่าเป็นบุคคลที่ผู้ต้องขังสามารถติดต่อได้ต่อไป ทั้งนี้ เรือนจำจะไม่ตีกลับรายชื่อบุคคลที่ผู้ต้องขังขออนุญาตติดต่อไว้ เพียงแต่จะรอเอกสารยืนยันความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังกับบุคคลดังกล่าวเท่านั้น

๖) นอกจากนี้ ผู้ต้องขังสามารถส่งจดหมายติดต่อบุคคลอื่นนอกเหนือจากที่แจ้งรายชื่อไว้ได้ โดยเขียนคำร้องและแจ้งเหตุผลต่อเรือนจำ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสังคมสงเคราะห์จะสืบค้นทะเบียนราษฎรหรือประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ตรวจสอบที่อยู่ของบุคคลดังกล่าว เพื่อแจ้งว่าผู้ต้องขังต้องการติดต่อ และเพื่อยืนยันความประสงค์ว่าจะให้ติดต่อหรือไม่ มีความเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังอย่างไร และหากไม่ประสงค์ให้ผู้ต้องขังติดต่อ จะให้แจ้งผู้ต้องขังอย่างไร เป็นต้น

๓) เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบจดหมายที่ผู้ต้องขังจะส่งออกไปนอกเรือนจำ จดหมายที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ส่งออกจะถูกส่งคืนให้ผู้ต้องขัง ส่วนจดหมายรับเข้าเรือนจำ ส่วนควบคุมกลาง ตรวจสอบ ๑ ครั้ง และเจ้าหน้าที่ตรวจก่อนส่งเข้าแดนผู้ต้องขังอีก ๑ ครั้ง

๔) กรณีผู้ต้องขังส่งจดหมายขอให้บุคคลภายนอกโอนเงินให้ใช้จ่ายภายใน เรือนจำ สามารถทำได้โดยผู้ฝากเงินต้องเป็นผู้มีรายชื่อตรงตามรายชื่อญาติที่ลงทะเบียนไว้กับเรือนจำเท่านั้น จะไม่รับโอนเงินจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติผู้ต้องขัง เพื่อป้องกันการฟอกเงิน และอนุญาตให้ผู้ต้องขังมีเงินใน บัญชีไม่เกินคนละ ๑๕,๐๐๐ บาท

๕) เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ผู้ร้องแจ้งรายชื่อบุคคลที่ขออนุญาต ติดต่อสื่อสารทางจดหมาย ๗ รายชื่อ และผู้ร้องไม่เคยเขียนคำขอส่งจดหมายถึงบุคคลอื่น นอกเหนือจาก ที่เคยแจ้งชื่อไว้กับผู้ถูกร้อง

๒.๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) กรณีการติดต่อสื่อสารทางจดหมายของผู้ต้องขัง

ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสตุภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่น หรือสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม ซึ่งมีถึงหรือจากผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕^๒ กำหนดให้เจ้าพนักงานเรือนจำตรวจสอบเนื้อหาในจดหมายหรือเอกสาร หรือตรวจสอบวัสดุของในพัสตุภัณฑ์ว่ามีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือไม่ ก่อนส่งให้ผู้ต้องขังหรือบุคคลภายนอกต่อไป หากตรวจพบ ข้อความที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ หรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน ให้ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายสั่งให้แก้ไข ระงับการส่ง ส่งคืนผู้ฝากส่ง ทำลาย หรือดำเนินการสอบสวนหรือส่งเรื่องฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมาย โดยระเบียบดังกล่าว ไม่ได้กำหนดให้ผู้ต้องขังจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลที่จะติดต่อสื่อสารทางจดหมาย หรือกำหนดความสัมพันธ์ ของบุคคลที่ผู้ต้องขังจะติดต่อให้ต้องเป็นญาติที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเท่านั้น

/๒) กรณีการ...

^๒ ข้อ ๕ จดหมาย เอกสาร พัสตุภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่นใดที่มีถึงหรือจากผู้ต้องขังนั้น ให้เจ้าพนักงาน เรือนจำตรวจสอบเนื้อหาในจดหมายหรือเอกสาร หรือตรวจสอบวัสดุสิ่งของในพัสตุภัณฑ์นั้นว่า มีผลกระทบต่อความมั่นคง ของรัฐ ความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่ ก่อนส่งให้แก่ผู้ต้องขังหรือบุคคลภายนอกต่อไป

ในกรณีที่มีการตรวจพบข้อความ พัสตุภัณฑ์ หรือสิ่งสื่อสารอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจาก ผู้บัญชาการเรือนจำสั่งให้แก้ไข ระงับการส่ง ส่งคืนผู้ฝากส่ง ทำลาย หรือดำเนินการ สอบสวนหรือส่งเรื่องฟ้องร้องดำเนินคดี ตามกฎหมายแล้วแต่กรณี

๒) กรณีการเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขัง

๒.๑) ระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการเยี่ยม การติดต่อของ บุคคลภายนอกกับผู้ต้องขัง และการเข้าดูกิจการหรือติดต่อกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๗ กำหนดไว้ว่า เพื่อประโยชน์ด้านการควบคุมหรือความมั่นคงของเรือนจำ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำ กำหนดให้ผู้ต้องขังแจ้งรายชื่อบุคคลภายนอกที่จะให้เข้ามาพบหรือติดต่อกับตนภายในเรือนจำไว้ล่วงหน้า จำนวนไม่เกิน ๑๐ คน และหากจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็ให้สามารถดำเนินการได้ โดยต้องแจ้งล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และกรณีมีเหตุพิเศษ ผู้บัญชาการเรือนจำอาจพิจารณาอนุญาตให้บุคคลภายนอก นอกเหนือจากที่ได้แจ้งไว้เข้าเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังก็ได้

๒.๒) ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการคุมขังและปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ในแดนความมั่นคงสูงสุด และเรือนจำความมั่นคงสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้เรือนจำจัดให้ผู้ต้องขัง พึงได้รับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อบุคคลภายนอก โดยให้เรือนจำทำฐานข้อมูลทะเบียนรายชื่อญาติ เพื่อสิทธิในการเยี่ยมผู้ต้องขังผ่านจอภาพ จำนวนไม่เกิน ๑๐ คน โดยตรวจสอบประวัติของญาติ กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย สำหรับรายชื่อที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ จะไม่อนุญาตให้เข้าเยี่ยมทุกกรณี เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำ และไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังรับของเยี่ยมหรือพัสดุจากญาติ หรือบุคคลอื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากกรมราชทัณฑ์ ทั้งนี้ เรือนจำความมั่นคงสูงสุดตามระเบียบข้างต้น มีเพียง ๕ แห่ง ได้แก่ เรือนจำกลางเขาบิน เรือนจำกลางระยอง เรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำกลาง คลองไผ่ และเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

๒.๓) ประกาศมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการควบคุมผู้ต้องขัง ของกรมราชทัณฑ์ ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ กำหนดการปฏิบัติเกี่ยวกับการเยี่ยม การติดต่อผู้ต้องขัง ของบุคคลภายนอก และของฝากให้ผู้ต้องขังว่า ผู้บัญชาการเรือนจำจะกำหนดให้ผู้ต้องขังแจ้งรายชื่อ บุคคลภายนอกที่จะให้เข้ามาพบหรือติดต่อกับตนภายในเรือนจำไว้ล่วงหน้าก็ได้ รายชื่อบุคคลภายนอก ให้มีจำนวนไม่เกิน ๑๐ คน และหากจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงต้องแจ้งล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน และกรณี มีเหตุพิเศษ ผู้บัญชาการเรือนจำอาจพิจารณาอนุญาตให้บุคคลภายนอกนอกเหนือจากที่แจ้งไว้ล่วงหน้า เข้าเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังก็ได้

๓) เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๗ พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานข้อมูลกับ เรือนจำความมั่นคงสูงสุด ๕ แห่ง ประกอบด้วย เรือนจำกลางเขาบิน เรือนจำกลางระยอง เรือนจำกลาง พิษณุโลก เรือนจำกลางคลองไผ่ และเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สรุปว่า

/๓.๑) เรือนจำ...

๓.๑) เรือนจำกลางเขาบินมีข้อบังคับกำหนดให้ผู้ต้องขังจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่จะติดต่อทางจดหมาย เพื่อยืนยันว่าบุคคลที่จะติดต่อมีความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังจริง และเพื่อป้องกันบุคคลภายนอกแอบอ้างชื่อผู้ต้องขังแล้วส่งจดหมายที่มีเนื้อความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมายเข้ามาในเรือนจำ ทั้งที่ผู้ต้องขังไม่มีความเกี่ยวข้องกับข้อบังคับบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ เรือนจำกลางเขาบินไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังส่งจดหมายถึงบุคคลภายนอกที่ไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชี แต่จะอนุญาตให้ผู้ต้องขังเปลี่ยนแปลงรายชื่อบุคคลในบัญชีได้เดือนละ ๑ ครั้ง

๓.๒) เรือนจำกลางระยอง เรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำกลางคลองไผ่ และเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช กำหนดให้ผู้ต้องขังจัดทำบัญชีรายชื่อญาติที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด ๑๐ รายชื่อ ที่จะเข้าเยี่ยมหรือติดต่อกันที่เรือนจำ หากบุคคลที่จะเข้าเยี่ยมไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด สามารถยื่นคำร้องต่อผู้บัญชาการเรือนจำ และเรือนจำจะพิจารณาอนุญาตเป็นรายกรณี ส่วนการติดต่อสื่อสารทางจดหมาย เรือนจำทั้ง ๔ แห่ง ไม่มีข้อบังคับกำหนดให้ผู้ต้องขังต้องจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่ติดต่อทางจดหมาย และอนุญาตให้ผู้ต้องขังสื่อสารทางจดหมายกับบุคคลที่ไม่ใช่ญาติได้ แต่ต้องผ่านการตรวจสอบเนื้อหาในจดหมายตามระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องก่อน

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง โดยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารของผู้ร้องเกินจำเป็น จากการออกข้อบังคับที่กำหนดให้ผู้ต้องขังติดต่อบุคคลภายนอกเรือนจำทางจดหมายได้เฉพาะบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเท่านั้น หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖^๓ บัญญัติให้การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หากรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ กฎหมายนั้นต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้

/และมาตรา ๓๖...

^๓ มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

และมาตรา ๓๖^๔ บัญญัติรับรองให้บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกัน การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มา ซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ สอดคล้องกับ ปญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๒^๕ ที่กำหนดให้บุคคลจะถูกแทรกแซงตามอำเภอใจในความเป็น ส่วนตัว ครอบครัว ที่อยู่อาศัย หรือการสื่อสารไม่ได้ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑๗^๖ ที่รับรองว่า บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัวหรือการติดต่อสื่อสาร โดยพลการหรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ได้ โดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๐^๗ ได้บัญญัติรับรองสิทธิของผู้ต้องขังที่จะได้รับอนุญาตให้ติดต่อกับบุคคลภายนอกได้ โดยบุคคลที่จะได้รับ อนุญาตให้เข้าไปในเรือนจำเพื่อเยี่ยมผู้ต้องขังจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ที่ประกาศไว้

นอกจากนี้ ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขัง (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners) หรือ ข้อกำหนดแมนเดลลา ข้อ ๕๘^๘ ยังกำหนดให้ผู้ต้องขังต้องได้รับอนุญาตให้สื่อสารกับครอบครัวและเพื่อน /ตามระยะ...

^๔ มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใด ๆ

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อให้ล่วงรู้ หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกันจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๕ ข้อ ๑๒ บุคคลใดจะถูกแทรกแซงตามอำเภอใจในความเป็นส่วนตัว ครอบครัว ที่อยู่อาศัย หรือการสื่อสาร หรือจะถูกกลบหลู่เกียรติยศ และชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกแซงสิทธิ หรือการกลบหลู่ดังกล่าว

^๖ ข้อ ๑๗

๑. บุคคลจะถูกแทรกแซงความเป็นส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสารโดยพลการหรือไม่ ชอบด้วยกฎหมายมิได้ และจะถูกกลบหลู่เกียรติและชื่อเสียงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมิได้

๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมิให้ถูกแทรกแซงหรือกลบหลู่เช่นว่านั้น

^๗ มาตรา ๖๐ ผู้ต้องขังพึงได้รับการอนุญาตให้ติดต่อกับบุคคลภายนอกตามระเบียบกรมราชทัณฑ์

บุคคลภายนอกซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเรือนจำเพื่อกิจธุระ เยี่ยมผู้ต้องขังหรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่น จะต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ที่ประกาศไว้โดยเปิดเผย

^๘ ข้อ ๕๘

๑. ผู้ต้องขังต้องได้รับอนุญาตให้สื่อสารกับครอบครัวและเพื่อนของตนตามระยะเวลาที่เหมาะสม ทั้งนี้ โดยมีการกำกับดูแลเท่าที่จำเป็น

(ก) โดยการเขียนจดหมายและหากเป็นไปได้ โดยการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ ดิจิทัล และช่องทางอื่นใด และ

(ข) โดยการเยี่ยม

ตามระยะเวลาที่เหมาะสม โดยมีการกำกับดูแลเท่าที่จำเป็น ทั้งในรูปแบบการเขียนจดหมายและการเยี่ยม

๓.๒ จากการตรวจสอบปรากฏว่า พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารของผู้ต้องขังกับบุคคลภายนอก กรณีสื่อสารทางจดหมาย ไม่ได้กำหนดให้ผู้ต้องขังสามารถติดต่อได้เฉพาะญาติที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด ยกเว้นกรณีติดต่อสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์หรือเครือข่ายคมนาคมที่เรือนจำจะอนุญาตให้ผู้ต้องขังติดต่อเฉพาะญาติเท่านั้น ส่วนกรณีการจัดทำบัญชีรายชื่อบุคคลภายนอกที่จะติดต่อกับผู้ต้องขังไว้ล่วงหน้า เรือนจำสามารถกำหนดให้ผู้ต้องขังแจ้งรายชื่อบุคคลภายนอกที่จะติดต่อกันไว้ล่วงหน้า จำนวนไม่เกิน ๑๐ รายชื่อ ซึ่งเป็นการดำเนินการกรณีบุคคลเข้าเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังในเรือนจำเท่านั้น โดยไม่มีระเบียบใดกำหนดให้ผู้ต้องขังต้องแจ้งรายชื่อบุคคลที่จะสื่อสารทางจดหมายไว้ล่วงหน้า

๓.๓ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการคุมขังและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในแดนความมั่นคงสูงสุด และเรือนจำความมั่นคงสูงสุด พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่กำหนดให้เรือนจำความมั่นคงสูงสุด ๕ แห่ง ได้แก่ เรือนจำกลางเขาบิน เรือนจำกลางระยอง เรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำกลางคลองไผ่ และเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จัดให้ผู้ต้องขังพึงได้รับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อบุคคลภายนอก ก็กำหนดเพียงให้เรือนจำแต่ละแห่งจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนรายชื่อญาติเพื่อสิทธิในการเยี่ยมผู้ต้องขังผ่านจอภาพ โดยพบว่ามีเพียงเรือนจำกลางเขาบินที่มีข้อบังคับกำหนดให้ผู้ต้องขังจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่ติดต่อกับทางจดหมาย เพื่อยืนยันว่าบุคคลที่จะติดต่อมีความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังจริง แต่จะอนุญาตให้ผู้ต้องขังเปลี่ยนแปลงรายชื่อบุคคลในบัญชีได้เดือนละ ๑ ครั้ง ขณะที่เรือนจำความมั่นคงสูงสุดอีก ๔ แห่ง ไม่มีข้อบังคับกำหนดให้ผู้ต้องขังต้องจัดทำบัญชีรายชื่อผู้จะติดต่อทางจดหมาย และอนุญาตให้ผู้ต้องขังสื่อสารทางจดหมายกับบุคคลที่ไม่ใช่ญาติได้ แต่ต้องผ่านการตรวจสอบเนื้อหาในจดหมายตามระเบียบหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องก่อน

๓.๔ การที่ผู้ถูกร้องซึ่งไม่ได้เป็นเรือนจำความมั่นคงสูงสุด ออกข้อบังคับกำหนดให้ผู้ต้องขังต้องส่งบัญชีรายชื่อผู้ที่ติดต่อสื่อสารทางจดหมายไว้ และบุคคลดังกล่าวต้องมีความสัมพันธ์เป็นบิดา มารดา ภรรยา บุตร พี่น้องร่วมบิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา และหลานของผู้ต้องขังเท่านั้น แม้จะมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการลักลอบสื่อสารข้อความที่น่าไปสู่การกระทำความผิดกฎหมาย และการกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ เพื่อการรักษาความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และความสงบเรียบร้อยของเรือนจำก็ตาม แต่ผู้ถูกร้องก็สามารถใช้อำนาจในการตรวจสอบจดหมายของผู้ต้องขังเพื่อดูเนื้อหาในจดหมายได้ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ และระเบียบกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสดุษฎี หรือสิ่งสื่อสารอื่น หรือสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม ซึ่งมีถึงหรือจากผู้ต้องขัง

/พ.ศ. ๒๕๖๑...

พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ และหากผู้ถูกร้องตรวจสอบพบว่าเนื้อความในจดหมายเป็นการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดกฎหมาย หรือส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของเรือนจำ ผู้ถูกร้องย่อมมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องขังแก้ไข ระเบียบการส่ง สั่งให้ทำลาย หรือดำเนินการสอบสวนหรือส่งเรื่องฟ้องร้องดำเนินคดีได้ เพื่อป้องกันเหตุข้างต้นได้อยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้ต้องขังจัดทำบัญชีรายชื่อผู้จะติดต่อสื่อสารทางจดหมายไว้ล่วงหน้า

๓.๕ การออกข้อบังคับของผู้ถูกร้องที่กำหนดให้ผู้ต้องขังทำบัญชีส่งรายชื่อผู้ที่จะติดต่อสื่อสารทางจดหมาย รวมทั้งกำหนดให้บุคคลนั้นต้องเป็นญาติที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเท่านั้น จึงเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารของผู้ร้องรวมถึงผู้ต้องขังรายอื่นโดยไม่จำเป็น เป็นการเพิ่มภาระและจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ รวมทั้งไม่สอดคล้องกับระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการตรวจสอบจดหมาย เอกสาร พัสดุภัณฑ์หรือสิ่งสื่อสารอื่น หรือสกัดกั้นการติดต่อสื่อสารทางโทรคมนาคม ซึ่งมีถึงหรือจากผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๑ และข้อกำหนดแมนเดลาที่ให้ผู้ต้องขังต้องได้รับอนุญาตให้สื่อสารกับครอบครัวและเพื่อนตามความเหมาะสม การกระทำของผู้ถูกร้องจึงเป็นการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกัน หรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้องและกรมราชทัณฑ์ เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๕/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ จึงมีมติว่า กรณีตามคำร้องนี้ ผู้ถูกร้องมีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง และให้เสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง และกรมราชทัณฑ์ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๑) ประกอบมาตรา ๓๖ ดังนี้

๔.๑ ให้เรือนจำกลางบางขวาง (ผู้ถูกร้อง) ทบทวน ปรับปรุง หรือยกเลิกข้อบังคับ เรือนจำกลางบางขวางที่กำหนดให้ผู้ต้องขังจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ที่จะติดต่อสื่อสารทางจดหมาย ซึ่งจำกัดเพียงญาติที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือดเท่านั้น

๔.๒ ให้กรมราชทัณฑ์สั่งการเรือนจำทั่วประเทศ ดำเนินการในลักษณะเดียวกับข้อ ๔.๑ ให้เป็นไปในเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน โดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับระดับความมั่นคงของแต่ละ เรือนจำ เพื่อให้การจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารของผู้ต้องขังกับบุคคลภายนอกสอดคล้อง

/กับรัฐธรรมนูญ...

กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๖ ระเบียบกรมราชทัณฑ์
ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วย
ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานฉบับนี้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์	ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางปรีดา คงแป้น	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวปติกาญจน์ ลิทธิเดช	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นายวสันต์ ภัยหลีกลี้	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
นางสาวสุภัทรา นาคะผิว	กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

